

Пугачов В.М.

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»,
к.е.н., старший науковий співробітник

ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКСПОРТУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ З УКРАЇНИ

Аграрний сектор є основною рушійною силою українського експорту. В аграрній сфері відбувається активне нарощування зовнішньоторговельного обороту (середньорічний показник за 2012-2015 рр. у 1,5 разів перевищив рівень 2009-2011рр.). У 2015 р. частка аграрної продукції в загальному українському експорті становила 38,7%, що на 7,2 відсоткові пункти більше, ніж у попередньому році. Актуальним залишаються питання стимулювання експорту аграрної продукції, щоб забезпечувати найвигідніші умови, прогнозування їх обсягів і структури під впливом різних чинників, підготовки пропозицій щодо подальшого розвитку аграрного сектора вітчизняної економіки.

Для підготовки пропозицій щодо подальшого розвитку та стимулювання експорту проведено дослідження, основними цілями якого є:

аналіз найбільш суттєвих змін в торгівлі аграрною продукцією та впливу різних заходів на показники експорту;

виявлення основних чинників, що впливають на експорт та його структуру;

прогноз з використанням нейронних моделей показників експорту під впливом різних чинників.

розробка пропозицій до цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року в частині сприяння експорту.

Аналіз свідчить, що найбільш суттєві зміни в експорті аграрної продукції з України відбулися у 2015 р. Ці зміни стосуються розширення географічної структури експорту та її якісного складу. Унікальна особливість минулого року – стрімке зростання експорту продукції з вищою доданою вартістю та традиційних товарів вітчизняного виробництва. Експорт жиру свиней зріс у 69 разів, цукру та напоїв – у 18 – 22 рази, м'яса та вівса – у понад 3 – 6 рази, свинини та жиру для промислового використання – у понад 2,5 – 3 рази.

Найсуттєвіший приріст українського аграрного експорту відбувається в напрямку країн Азії. Частка азійських країн збільшилася з 38,5% у 2014 році до 45,3% від загального експорту української агропродукції. Лідерами з нарощування закупівлі вітчизняної продукції є Китай, Таїланд, Індонезія, Туреччина, Японія.

Суттєвим чинником зміни в аграрному експорті є те, що протягом 2015 р. для України діяли автономні торговельні преференції ЄС. Це дозволило:

- досягти рекордного рівня позитивного сальдо зовнішньої торгівлі продукцією АПК є країнами ЄС (2,5 млрд доларів);

- збільшити майже в 2 рази обсяги поставок м'яса птиці з України до ЄС;

- зайняти Україні 3 місце серед найбільших експортерів меду до ЄС.

Вступ в силу DCFTA з 1 січня 2016 р. сприятиме поглибленню торговельних відносин України з ЄС. Нейронне моделювання свідчить, що в 2016 р. експорт аграрної продукції з України до ЄС зросте на 492,8 млн доларів порівняно з 2015 р. - до 4,7 млрд доларів (за оптимальним сценарієм). Проте можливі й інші сценарії розвитку експорту до ЄС й регіонів світу.

З метою сприяння нарощуванню українського експорту пропонується низка першочергових заходів, зокрема: імплементація положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі, а відтак спрощення експортно-імпортних процедур; послаблення валютного регулювання; створення спеціальних Центрів підтримки українського експорту; інтенсифікація діяльності щодо промоушену України за кордоном та розвитку торговельних відносин. Ці заходи пропонується включити до проекту Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, який розробляється Міністерством аграрної політики та продовольства України.